

MOHÁCSI HIRLAP

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI HETILAP

Elofizetési ára:
Negyedévre 2 pengő

Száma: 20 fillér.

Szerkesztőség: 107, kiadóhivatali telefon sz. 67.

A magyar életerő.

A világ mai nagy erőpróbáján minden nemzet mérlegre kerül s jaj annak, amely megméretett és könnyűnek találtatott. Természetes, hogy a népek vitalitása ezer tényezőből tevődik össze, mint ahogy ezen vitalitás megnyilvánulása sem egy téren tűnik a szemünk elé, hanem a nemzeti élet minden vonatkozásában az egészségnek, az erősödésnek és fejlődésnek kell látványozni.

A nagy háborúk, nagy válságok igen erősen pusztítják a népek erejét, a halottak és meg nem születettek száma veszedelmesen csökkenti a nemzethez tartozók létszámát és mégis az egészséges és fejlődésre hivatott nemzet nem csak kiheveri ezeket a veszteségeket, hanem vitalitása abban nyilvánul meg, hogy rövidesen eléri, sőt túl is haladja a válságok előtti lélekszámát. A jövő mindig fejlődő, erősödő népeké, nem pedig a satnyulóké.

Ha a jövőnket vizsgáljuk, vizsgálják azt, hogy a magyarság fája erőtől duzzadó-e, avagy attól kell félnünk, hogy egyik ág a másik után szárad le, nagy megnyugtatónkra szolgál az 1941. évi népszámlálás most nyilvánossága hozott eredménye, melynek tanúsága az, hogy a magyarságban az életerő nem csökkent, hanem túl háborún, Trianonon, megszálláson a magyarság száma nem lett kevesebb, hanem hatalmas mértékben gyarapodott. Az a nemzet, amelynek lélekszáma anyanyelvben és nemzetiségben — fent idézett súlyos válságok dacára — 1910 óta mintegy 15 százalékkal növekedett, az fejlődő, erősödő nép, nem pedig satnyuló.

1910-ben kerekén 10 millióra volt tehető — az akkori népszámlálás adatai szerint — az intéger országban a magyarok száma, míg 1941-ben magyar anyanyelvű 11 mil-

lió 397 ezer, magyar nemzetiségű pedig 11 millió 881 ezer volt a jelenlegi csonka országban. Pedig 1910 óta ezren és ezren vándoroltak ki magyarjaink közül, a világháború aránylag a legtöbb magyar vért itta el, Trianon pedig előre megspekulálta a magyar nép teljes pusztulását és szétszóródását, a húsz éves megszállás alatt, úgy nemzetlenítették a magyarságot, amely nemzetlenítésnek a világtörténelemben párja nincs és mégis élünk, de nemcsak élünk, hanem fejlődünk, erősödünk, izmosodunk és szaporodunk oly ütemben, amely ütemnek biztosítani kell arány-

lag rövid időn belül a Kárpátmedence teljes magyarságát.

Nem tudjuk, hogy a bombák zápora még mit pusztít el abból, ami a mai világban szép és pótolhatatlan, egy azonban bizonyos, ha felbukkan a vértengerből előbb-utóbb a béke napja, itt a Duna-Tisza mentén egy megpróbált, de meg nem tört magyar népet talál, oly magyar népet, amely a válságok és vérözön, elnyomatás és pusztulásra ítélt közepett is erősödött, szaporodott fejlődött s ez a nemzet követeli az életet itt, ahol élünk, halunk meg.

Király püspök alapítólevele augusztus 29-ének megünnepléséről.

A „Mohácsi Hírlap“ mult számában már jeleztük, hogy a mai számunkban *Király József volt pécsi püspök* eredeti alapítólevelét fogjuk bemutatni, melyet ő 1817. március elején írt alá s amellyel egyidejűleg a városi előljárásának 3000 ezüst forintot adott át.

A püspök alapítványának eredeti címe: „A Mohácsi Veszedelemre emlékeztető Ajtatósság-*nak alkotmánya.*“

Tényleg alkotmány volt ez az alapítólevel, mert több mint egy századra megalkotta az alapját az augusztus hó 29-én, nyakavágott Szent Jánosnak napján tartandó gyászünnepségnek.

Az alapítólevelnek szó szerinti szövege a következő:

Mi a'ább irottak, tudtára adjuk mindeneknek, a' kiknek illik, Levelünknek rendiben: hogy mi azon most is „keserves emlékeztető“ Mohácsi térséget, a' melly mai napig Mohácsi veszedelem mezejének nevezettük, keserves könyhullajással több ízben megjárván, és se azon szerencsétlen csatának, mely által 1526-ik esztendőben, nyakavágó keresztelő Sz. János napján melly állandóan 29-ik Augusztusban esik, a pogány dühösséggel bíró Törökség édes Hazánkat nem csak szeretett, és örök emlékeztető érdemlő Királyától, Lajostól életének legvirágzóbb 25-ik esztendejében keservesen megfosztotta, hanem azon kívül dicső Nemzetünknek,

legnevezetesebb eleit, Virágját, és azon híres Bajnokát, a' kik ennek előtte a' pogány Töröknek parancsoló és fenyíték Urai voltak, egy szerencsétlen ütközet által, tulajdon ki öntetett véreikből készítettett vér patakba. a' szörnyű csata helyen elesett hét Megyés püspökkel együtt eltemette.

Sem pedig azon nagy Isteni kegyelemnek, melly által idő jártával megsegítettvén a' pogány iga alól 1687-dik Esztendőben szerencsésen ki szabadítottunk-legkisebb emlékeztető jelét sehol nem találván, különbözfélé gondolatokra vete-medtünk. Melyek végtére a' Sz. Lélek Ur Istennek sugárlásából töprenkedő szívünket arra bírták:

Hogy: ugyanazon a' szomorú emlékeztető város csatahelyen, a' mellyen az emberi Nemzetért szenvedő Isten Embernek tiszteletére a' Mohácsi mostani Kálvária hegy építette vagyon, egy olyatén emlékeztető, engesztelő, békéltető, hálaadó és minden leiki és testi jóvendő béli veszedelmektől oltalmazó, örökkössen fenmaradó Ajtatósság alkotattasson mellyen hathatós szentsége által nem csak azok, a' mi dicső Eleink, és Nemzetünknek Vitéz Bajnoki, a' kik ezen térséget piros véreikkel valaha megfeszítették, mentül előbb a' Keresztényi Vitézség által megérdemelt koszorújokat a' Kegyelmes Istenről az Egekben elnyerhessék. Hanem az Ó

hátra maradt Onokáji is az Ó dicsőséges Elejek nyomdokinak példás követésire hathatós ösztönt nyerhessenek.

Mi pedig minnyájan több századok elfolyása alatt dicsőségesen virágzó Nemzeti Alkotmányunknak állapotjában a' Magyarok Nagy Asszonyának az Istenembert szülő szepítelen Szűznek hathatós eszedése által minden ellenünk törekedő Ellenségeinknek gonosz szándékjai ellen is kegyelmessen meg oltalmaztassunk.

Melly e' béli örökös ajtatósságnak rendjét, és állapotját e' képen rendeltük.

Ugymint:

1-ször. Minden esztendőben Nyakavágó Keresztelő Sz. János napján az fenn nevezett Kálváriának kápolnájában (míglen azt nagyobbra vihetjük) tartatódjon egy énekes Mise.

2 szor. Tizenkét kis Mise
3 szor. Három prédikáció.
ugymint Magyar, Német és Horvát.

Mivel pedig irva vagyon: hogy a' ki az Oltárnak szolgál: az Oltár után áljon: hogy ezen emlékeztető ajtatósság nagyobb buzgósággal és a hiveknek érzékenyebb Leiki hasznáival vitédjön végbe, mi eltökéltt akarattal a' mi legidvességesebb céllal a' mi Mohácsi Mezővárosunk Birájinak és Előljáróinak leolvassuk, és adunk három ezer, az az 3000 forintokat in valuta, oly móddal, és kötelességgel: hogy annak esztendőbéli kamatja fizetődjön hat pro centó forintokkal, a' melly esztendőként tenne . . . 180. forintot.

Mellyeknek felosztatása, a' feltett czélnak bizonyosabb elérése végett e' képen határozatit.

1-ször. Annak, a' ki a' Sz. Misét énekl, adattasson 6 forint.
2 szor. Minden kis Misét mondónak két forint, azaz a' tizenkettőnek öszvessen 24 forint.

3 szor. Minden Prédikátornak hat forint, azaz: öszvessen tizennyolc forint.

4 szer. Muszikusokak a' vagy éneklő Mestereknek 6 forint.

5 ször. A' Mohácsi Plébánus Urnak azért; hogy a' Prédikátoroknak és az öreg misét mondó Papnak egy baratságos ebédet adjon, adattasson esztendőként 30 forint, Summa 80 forint olyly magyarázattal, hogy a' midőn az ebéd a' Püspöki Rezidenciában adattatik, ollyankor a Mohácsi Plébánusnak ugymint az Ajtatósság pásztori Gondviselőjének az ebédért rendeltett 30 forintból csak

6 forint adattasson. A 24 forint pedig a Kápolnának javára fordíttasson és maradjon.

És így a szokott kamatból esztendőnként elmaradna 96 forint, melyek mindenkor az ezen végre csináltatandó és különös két kulcsal ládácskába kelletik tenni, mely állandóan a Mohácsi Plébános Urnál fog tartatódni. De az egyik kulcs a Kápolna ládájának, állandóan a Város Birájának léssen maradandó a kinek és az Uradalom Tisztartónak jelenlétében a Mohácsi Plébános Esztendőnként nem csak a Kasszának valóságos állapotjáról, hanem arról is számololnia köteles léssen: hogy mikor ki, és minémű áldozatot nyújtott ezen ájtatos és Istenes czélnak fenntartására. A melyből elhitejük mi magunkkal aztat, hogy ezen megtartandó ájtatosságnak szentséges hasznából ezen város határinak boldogíttására is tetemes Mennyei Áldások fognak adattatni az Irgalmasságot és hálaadást szerető Nagy Istentől. Költ a Mi Püspöki Mohács városunkban Bőjtmás Havának első napján 1817-dik esztendőben.

Király József

pécsi püspök. (Piros pecsét)

Mi is Mohács városának Előjárói, Biráji, Esküitjei és az egész község tapsoló örömmel megértvén a mi Kegyes Fő Pásztorunknak és Földes Urunknak a mi lelki és testi boldogulásunkra intéztetett Atyai szent gondolatját, nem csak minden kitelhető hálaadással edes örömet elfogadjuk aztat, hanem az ezen példás Ájtatosságnak fenn

Zalkán László Esztergomi érsek
Tomory Pál Kalocsai érsek

Perényi Ferenc Nagy Váradi Püspök
Baksi Balás Győri Püspök
Csaholi Ferenc Csanádi Püspök
Palinai György Bozniai Püspök
Móré Fülöp Pécsi Püspök

Ezen áldozatnak *Király József* püspök alkotója. Az Istennek és Hazájának szívből szerető hív szolgája.

A város a pénzt meg is őrizte és az ünnepségeket évről-évre fokozódó érdeklődés mellett lelkiismeretesen meg is tartotta.

Sajnos az egész alapítványi összeg kamataival együtt a hadikölcsönökkel éppen úgy elveszett, mint a többi nemes célú egyházi alapítvány.

Az ország lakosságának 81%-a magyar nemzetiségű

— 77 és fél százalék a magyar anyanyelvű —

1941-ben, még néhai jó *Teleki Pál* urunk rendelte el, hogy a meggyarapodott csonka Magyarország lakóit vegyék számba, hogy a népszámlálás alapján tiszta képet nyerjünk önmagunkról. A statisztika a legrealisabb tudomány, az nem csalhat, hisz a számok nem véresszájú demagógok, a számok hidegen csak annyit mondanak: Olvass bennünket és vondd le a következőket!

Emlékezünk, hogy mily kényesen vigyáztak 1941-ben a népszámláló biztosok, hogy mindenki szabadon nyilvánítsa véleményét s így volt elérhető a teljes és tiszta kép az ország népi viszo-

tartására rendeltetett kezünkbe leolvasatott és általunk felvettett három ezer forintokból álló sumának felvételén és attól járandó törvényes hat per cente kamatnak rendes kifizetésén kívül, még arra is, magunkat és minden Maradékainkat szives örömmel lekötölezzük, hogy ezen eddig is sok esztendőknél elforgása alatt óhajtván vártatott Isteneber előtt kedves emlékeztető és hálaadó ájtatosságnak fenntartására és üdvösséges tenesztésire minden kitelhető móddal magunkat és minden maradékainkat lekötölezzük. Fiu buzgósággal azért esedezvé, hogy ezen áldozatnak alkotmánya három példázatban foglaltatván egyik a város ládájában, második a Mohácsi Plébános Urnál tartandó kápolna kasszájában, harmadik a Méltóságos Püspöki avagy a Nemes Káptalannak Levelestárházába örökös emlékeztetőre tétődjön. Melyeknek nagyobb hitelére adtunk és adjuk a város pecsétjével és tulajdon kezeinknek aláírásával megerősített kötelező levelünket. Költ Mohács, Bőjtmás Havának első napján. Ezer Nyolcszáz tizenhetedik esztendőben.

Coram me Francisco Sey I. Cottus
Baranyensis V. (olvashatatlan aláírás).
Piros pecsét

Biró és NN. Tanács (Piros pecsét)
Sepátz István Eskütt
Barátt Ferenc eskütt
Presente me Andrea Sáríts
Parocho.

Azon Érsekeknek s Püspököknek, kik ezen szerencsétlen Mohácsi veszedelemben elestek, neveik ezek:

Mohács város elöljáróságának és társadalmának erkölcsi kötelessége a 126 éves multva vissza tekintő augusztus 29-iki ünnepségeket a jövőben is fenntartani és e napot — ha kell anyagi áldozatokkal is — a nemzet zarándok napjává tenni.
— nyi.

	Lélekszám	%
Magyar	11,367.342	77.5
Német	719.762	4.9
Szlovák	268.913	1.8
Román	1,100.352	7.5
Ruszin (ruthén)	564.092	3.8
Horvát, szerb, bunyevác, sokác stb.	369.348	2.5
Vend, szlovén	69.586	0.5
Cigány	57.372	0.4
Jiddis	126.312	0.9
Héber	5.659	0.04
Egyéb	20.435	0.2
Ismeretlen	1.400	0.01

Ugyanakkor azonban arról is vallomást kellett mindenkinek tenni, hogy melyik nemzetiséghez tartozónak vallja magát. Az első világháborút követő időkben egyik legfontosabb politikai probléma volt a nemzetiségi hovatartozás, amelyre ez a népszámlálás Magyarországon a legpontosabb feleletet adja. Ezek szerint a legjelentősebb nemzetiségünk a román egy milliót elérő lélekszámmal, míg a hazai németiség és ruténség fél fél millióval szerepel a nemzetiségi statisztikánkban. A többi nemzetiségek oly kis számmal vannak jelenlegi országunkban, hogy alig érik el a legnagyobb számuk is

Hősi emlék avatása Pélmonostoron.

Albrecht kir. herceg ünnepi avató beszéde.

Pélmonostoron állomásozik a Béla király nevét viselő 8. honvéd gyalogezred egyik zászlóalja. A zászlóalj a keleti harctéren elesett hőseinek emlékét a lakotanya udvarán emelt hősi emlékművel örökítette meg. A vasárnap tartott emlékeztető leleplező ünnepségen megjelent *Albrecht* kir. herceg, *Nikolits Mihály* főispán, *dr. vitéz Horvát István* alispán, *vitéz Kudriczy István* vezérőrnagy, *Schneider Rudolf* uradalmi jószágigazgató, a hősi halottak hozzátartozói és igen-igen sokan a község lakói közül.

Az ezredzászló és a katonai előkelőségek megérkezése után a Himnusszal kezdődött a megrázó ünnepség, melynek fénypontja *Albrecht* kir. herceg ünnepi beszéde volt. A kir. herceg legelőször áttekintette a zászlóalj katonai küzdelmének dicsőséges történetét, a délvidéki felszabadító harcokat és az orosz seregek elleni rettentő erőfeszítést igénylő küzdelmeket.

— A haza védelmének fogalma — folytatta —, gyakran elhomályosul azoknál, akik hazulról itélik meg honvédeink oroszországi harci tetteit. Sokszor halljuk: Miért harcol a magyar honvéd a Don mentén?

— Erre szeretném most innen a választ megadni, hogy vegye tudomásul mindenki, a pacifisták, a lélekrontók is, hogy a katona mindég a hazáját védi, akárhol is harcol, akár a Don mellett, akár a Kárpátok előterében, akár a Kárpátok gerincén és jaj lesz nekünk, ha már a Kárpátok gerincén kell a hazát védeni.

— Hőseink, akiknek emlékét ma itt megüljük, nemcsak a hazát védték, hanem ennél többet: védték családjukat! Mi lenne ma itt a családból, ha az orosz lenne az úr, mi lenne az özvegyekkel és árvákkal, mi lenne gondoskodásukkal és nevelésükkel, ha itt orosz felfogás és orosz fogalmak szerint élnék. Ők családjuk-

a lakosság egy százalékát. Részletes adatok a következők:

	Lélekszám	%
Magyar	11 881.455	80.9
Német	533.045	3.6
Szlovák (tót)	175.550	1.2
Román	1 051.026	7.4
Ruszin (rutén)	547.770	3.7
Horvát	12.346	0.1
Szerb	159.000	1.1
Vend, szlovén	20.336	0.1
Bunyevác, sokác stb.	54.585	0.4
Cigány	76.209	0.5
Zsidó	139.051	1.0
Egyéb	27.218	0.2
Ismeretlen	1.992	0.0

A népesség vallási megoszlásának adatai a következők:

	Lélekszám	%
Római katolikus	8,073.689	55.0
Görög katolikus	1,701.544	11.6
Református	2,785.701	19.0
Evangelikus	729.288	5.0
Görög keleti	559.944	3.8
Unitárius	57.909	0.4
Baptista	36.422	0.2
Izraelita	724.306	4.9
Egyéb	1.543	0.0
Felekezeten kívüli	7.601	0.1
Ismeretlen	1.626	0.0

Az eljövendő időben nagy szerepe lesz az 1941. évi magyar statisztikának.

ért is életüket áldozták, mert tírátk az itthonmaradottakra gondoltak és a távolban is tiértetek véreztek.

— Ők védték a civilizációt a rombolás szelleme ellen, védték a kultúrát, az ősrégi, évezredekben át kitermelt emberi szellemi felsőbbrendűséget a fejlődést tagadó materializmus ellen, a mindent állati sorba taszító erőszak ellen. Védték a kereszténységet, mint az emberi nemesség és intézményét, amelyet a Szovjet tüzzel vassal pusztít, mert tagadja az Istent és ezt mutatja az is, hogy Szentpétervárott az egyik téren Júdának állított szobrot.

— De kérdezhetem azt is, melyik élet értékesebb, amely hosszú ideig tart, de nem nagy nyomokat maga után, vagy amely rövid, de értékes, amely a halállal magát örökértékűvé tudja tenni.

— A mi hőseink halála örök értékű. Boldogok ők, akik előttünk múltak el ugyan, de akiknek emléke tovább fog élni mint a miénk. Testi szemeink elől eltűntek, de lelkük ittmaradt a lélek tekintete előtt és az emlékezésben hősi életfelfogásra és áldozatkészségre, halálig szóló hűségre s a legnagyobb, legértékesebb és legrégibb magyar erényre: a halál megvetésére serkent és buzdít mindannyiunkat. Áldott legyen az ő emlékü, mert termékenyítő!

Az ünnepi beszéd elhangzása után lehullott a lepel a hősi halottak neveit tartalmazó márványtáblákról.

Az ünnepség megható műsorát követően *dr. Tóth Dezső* villányi főszolgabíró adta át emelkedett szellemű beszédében négy járás közönsége nevében az emlékművet a zászlóalj parancsnokának. Az emlékmű átvétele után a zászlóalj harctéri parancsnoka a *Kormányzó Úr* kitüntetését tűzte ki a vitéz katonák mellére, majd a koszorúk elhelyezésével véget ért az ünnepség.

Polgármesteri jelentés 1942. évről.

Mohács történetének három fontos forrásmunkáját adja ki évente a város polgármestere. Első a város költségeloirányzata, második a zárszámadás, harmadik pedig a polgármesteri jelentés. Ez utóbbi nem régen került kiadásra s a városi képviselő-testület tagjai mostanában kapták kézhez, hogy a város 1942 évi életéről készült beszámoló alapján képet alkossanak Mohács fejlődéséről s kellő bírálatot és utmutatással szolgálják az okos előrehaladás ügyét.

Vitéz Szőnyi Alajos polgármester részletes jelentést készített a város elmúlt esztendjéről. Minden fontos kérdést, intézményt külön fejezetben tárgyalva, módot nyújt arra, hogy ne csak általánosságban, hanem részleteiben is belássunk azoknak a kérdéseknek lényegébe, amelyek együttesen jelentik ezt a fogalmat: Mohács.

Az kétségtelen, hogy a szerb megszállás megszűnése és Jugoszlávia összeomlása közötti idő külön korszaka Mohács városi életének. Nagyon helyes volna, ha a város módot találna arra, hogy ezen korszak történetét — a rendelkezésre álló adatok felhasználásával — arra hivatott emberrel megírta, illetve a mű megjelentetéséhez hathatósan hozzájárulna. A nyersanyag ma még bőséges s könnyen fellelhető, szintetikus elrendezése s a tanulságok levonása bizonyára igen hasznos lenne mind a vezetőknél, mind a lakosság széles rétegeinek.

Az 1942. évi polgármesteri jelentésben szemelgetve rendkívül sok érdekes adatra bukkanunk s ezen érdekes adatokból álljon itt néhány szemelvény.

Április hó 26 án külpolitikai ízű boldog estét rendezett a Szabadliceum vezetősége a városháza közgyűlési termében. A múlt év folyamán 16 hős halottat vettett a város lakossága. A város hivatalai 24 019 úgydarabot intéztek el.

1942. évben 464-en születtek élve Mohácsban, ebből 411 róm. katolikus 4 evangélikus, 29 református, 11 gör. keleti és 9 izr. Van az élve születtek között 17 oláh cigány is. Mohácsban halt meg 343 ember, ezek közül azonban 260 volt helybeli. A halottak nem szerinti megoszlása: 197 férfi és 145 nő. Vallás szerint meghalt 276 róm. katolikus, 26 református, 3 evangélikus, 18 görög keleti, 2 görög katolikus, 18 izr. A halál oka között legnagyobb számban a gyomor- és bélbaj szerepel 66 esetben, míg az aggkori gyengeség 65 embert vitt a föld alá. Agyvérzés 50, tüdőgyulladás 46, vesebaj 28, és rák 22 esetben vetett véget az emberi életnek. Baranya vármegye László kórházába az év folyamán 4087 beteget vettek fel, a kórházban a napi átlagos beteglétszám 180. A kórház több mint 400 ezer pengőt költött el 1943. évben.

A szociális munka is szép eredményeket mutat fel. A Szeretetházban gondozottak létszáma 68 személy, egy szegény eltartása évi 351 92 P-öt emészt

fel. A Magyar Norma ezenfelül 71 szegényt részesít segélyben s a Magyar Norma 1942-ben 17 063 pengő bevételből teljesítette a szociális feladatait. A Népi és Családvédelmi alap viszont a maga nemes céljaira 109 730 P-t költött.

A városnak 20 iskolája van, ezek közül 14 elemi, ahova 1787 tanuló járt. Ezek mellett a négy ovoda, 236 növendékkel szolgálja a közoktatást.

Emelkedett az építkezések száma, jól működnek az üzemek s általában optimista a kép, amit a polgármester élénk rajzol, amit talán a legjobban az az adat fejez ki hogy 1942-re 1 136 192 pengő bevételi előiránnyal szemben 1 186 188 P folyt be ami kerek 50 ezer pengővel több az előiránnyal.

Országjáró utunkból.

(Késői riport. — Folytatás.)

... Vasárnap reggel aztán korán veszi Kató a pislantsot! Már 6 órák miséznek Kisatyánk, hogy utána mindjárt tovább induljunk fővárosunk felé. Friss nóták köszöntik a vonatból a Velencei tó nádasait és madarait. Agárd mellett megemlékezünk Gárdonyiról, azután befutunk Kelenföldre. Nem tagadjuk: egy kicsit szédített Budapest irama, de szállásunkon, mely Buda egyik legszebb részében van, az áldásutcai iskolában, jól kinevetjük falusi magunkat! Aznap csak a Margitszigetet nézzük meg. Margitsziget! Budapest gyöngye és csupa történelem! Mennyire egyesült vele nemzetünk örök hívatása: feltartani a pogány keletet, megvédeni Krisztust a keresztben! Egy ez a Margitszigettel: gondolatban néhány évszázadot fordul velünk a világ; a tatárjárás sebesültjeivel, rokantjaival van tele ez a térség! És íme, a jelenben ugyanabból a folyamagyásból, amit örökös egyetlen Magyar Életnek nevezünk, új hősök szakadtak ki: most itt sétáló sebesültjeink ugyanazok, mint akik évszázadokkal előbb hordták itt a Duna partján sebeiket, az örök magyar Katonák, az ércfal, amelyre a Keresztnek rontó istentelenek szörnyű csapásai estek és felfelszakították tagjaikat! ... Istenem, milyen jól esne odahajolni és némán megcsókolni a kezüket, amint mankójukon elbicegnek mellettünk vagy a földre borulhatnánk az örök Magyar Honvéd és az ő minden szenvedésük előtt! Épen a Margit-szigeten, ahol a megcsókolott föld porában és a mi apáink és bátyáink gölyőverte csonka testében egybeomlott most a XIII és XX. Magyar Század! ...

Mélyen megatódott lélekkel megyünk befelé a szigetben a romok felé, ahol mindig csend van. Mi is magunkbamélyedve járunk ott és meghalljuk a szűz fehér Margit suttogását: Kis-lányok, messzi magyar század munkásleányai, akiknek hótiszta lelkében szunnyad a magyar jövő, segítsétek Hazánkat győzelemhez engeszteléssel! ... Majd leülünk a nagy platánok alá, lélekben a legnemesebb lelkű magyar költő: Arany János mellé, aki öszen tanít bennünket az élet egyszerűségeire: »Az életet már meg-

jártam, többnyire csak gyalog jártam! — Gyalog bizony, legfeljebb, ha omnibuszon! ...

Elgyönyörködünk az özikekben, elcsodáljuk az aranyfácánt, a paradicsomfácánt és a kényesen sétáló pávákat. Megnézzük Gül Baba rózsáskertjét, leülünk a rózsáligetben a padra és behunyjuk szemünket és... igen eszünkbejutnak a legszebb álmaink... Leányálmaink! Margitsziget, Budapest büszkesége, alig tudunk elválni tőled, de lélekben örökre összenőttünk! ...

Másnap a Sziklakápolnában hallgatunk szentmisét, aztán felmegyünk a Gellért-hegyre, hogy sokáig gyönyörködjünk a világ legszebb fekvésű fővárosában, a mi Budapestünkben! De büszkeségünk csak fokozódott, amikor a királyi vár történelmi termeit jártuk. Nemcsak mesebeli képzeletünket multa felül a ragyogás, nemcsak a falak közt ott élő eleven történelmet éreztük különös elfogódottsággal, de büszkén éreztük: ez a pazar dísz, csillodás, pompa, fény, nagyszerűség a mi királyunké, a magyar királyé! Na, de nem természetesen, hogy mindennek felett a magyar királyi táncteremben hagytuk a szívünket? Mikor ott álltunk a sok mázsás hatalmas kristálycsillárok alatt, egy pillanatra behunytuk szemünket és egy bátra gondoltunk, melyet itt táncolhatnánk át királyi lovag karjában ...

Délutánra már éppen csak annyi időnk jutott, hogy csak a Nagykovácsy üzletházat nézhettük meg; melynek három emeletén, annak sok sok fényes gazdag termén páratlan szolgáltatási készséggel kalauzoltak keresztül. Majd hajóra szálltunk, megmozdultak a nehéz gépek, a kazán dohogni kezd, aztán visszafelé indul a Duna és megindultak a budai hegyek... Ilyen gyönyörű utazásban még nem volt részünk! Kihajolunk a korlátan és úgy gyönyörködünk a vízben. Elnézük, hogy veri, hasítja, szántja, túrja ez a dohogó behemót palota: ez a fényes szép hajónk a szegény Dunát.

Kedvünkön az éjszaka sem tud kifogni: olyan friss nótaszóval fut be velünk a hajó Mohácsra hajnali fél háromkor, mint amilyen nótásan 3 nappal előbb elindultunk!

... De lehet-e szavakban kifejezni azt a mélységes hálát, amit mindazok iránt érzünk, akik ezt a lelkeikben, történelmi élményekben és gyönyörűségeiben ennyire gazdag, felejtethetetlen kirándulást lehetővé tették számunkra? *D.L.-króninás.*

— **Kivánsághangverseny.** A Vöröskereszt mohácsi fiókja augusztus 20—21—22-én este 1/4 8 órai, azonkívül 22-én, vasárnap délután 4 órai kezdettel rendezi meg V. Kivánsághangversenyét a Szinkörben, a mohácsi hadhivonultak hozzátartozóinak javára. Közreműködik a helybeli kitűnő műkedvelőgárda, a mohácsi Sokacbokréta, a mohácsi cigányzenekarok együttese. Műsorban vannak ének- és táncszámok, szavaltatok, tréfák, bohózatok, stb., stb. Mivel városzerte nagy érdeklődés mutatkozik a kivánsághangverseny iránt, tanácsos a jegyek elővételről gondoskodni. Helyárak 60 fillértől 3 pengőig.

— Augusztus 29-iki szónokok.

Az idei augusztus 29-iki ünnepségek alkalmával a Kálvária-kápolnában reggel 7 órakor tartandó sokak istentiszteleten a szónoklatot tartja: *P. Bálint Remig* ferencdi atya, a fél 9 órai német istentiszteleten szónokló: *Staub Ádám* városi gimnáziumi hittanár és fogadalmi templomban 10 órakor tartandó főistentiszteleten szónoklatot tart: *dr. Gálos László* pécsi teológiai tanár, Mohács szülőltje.

— **Esküvő.** *Vincsek Irén* és *Bokodi László* folyó hó 21-én délután 7 órakor tartják esküvőjüket a mohácsi fogadalmi templomban.

— **Hírek a MÉP köréből.** *Reisz Ádám* képviselő és *Gasparich József* központi vármegyei titkár a környékbeli német anyanyelvű községeket látogatják, hogy felvilágosítással szolgáljanak a mai kül- és belpolitikai helyzetéről. Velük együtt *dr. Horváth Lajos* választó kerületi pártvezető értekezletet tartott Kisköszegen, Vörösmarton, Csuzán, Hergeszöllősen, Albertfalván, Laskón, Várdarócon, Selyén, Jenőfalván, Dárdán, Laskafalun, Keskenden, Pémonostoron és Baranyakisfaludon, ahol a politikai helyzeten kívül különösen a beszolgasztási tervezetet és a magyar nemzeti-ségi politika lényegét ismertették az előadók.

— **A házcsoport óvóhelyek** kijelölésére, létesítésére és felszerelésére, elsősorban azt a háztulajdonost kell kötelezni, akinek épületében olyan pince van, a melyik az (R.H.) régiházi óvóhely létesítésére, műszaki szempontból legjobban megfelel. Az olyan házcsoportban, ahol pince egyáltalán nincs, vagy ha van is, de műszaki szempontból nem megfelelő, ott *árok* *illetőleg udvari óvóhely létesítése és felszerelése kötelező.*

— **Adomány.** *Özv. Pazaurek Ferencné* lapunk kiadóhivatala útján 20 pengőt adományozott a fogadalmi templom céljaira.

— **Tábortűz a Dunán.** A mohácsi levele vizitátor a multkorhoz hasonló tábortűzet rendez a Duna városi oldalán a kompokon augusztus hó 22-én hétfőn este 3/4 9 órai kezdettel. Felhívjuk e nagy tábortűzre a város közönségének figyelmét.

— **Vízicserkészeink balatoni tábora.** Vízicserkészeink a Sion felevezve balatoni mozgótábort bonyolítanak le s vasárnap 22-én d. u. 6 órakor érkeznek Mohácsra. Fogadás a revátkelés feletti Dunaszakaszon.

— **Kijelölt kereskedők.** A kereskedelemügyi miniszter *P.ank Mária* vegyeskereskedő mohácsi lakost petróleumnak és szappannak a fogyasztók részére árusításával foglalkozó kiskereskedőnek, *Frey Jánost* a mohácsi, pécsváradi és baranyavári járás összes helyiségeire tojás- és baromfikereskedőnek kijelölte.

— Minden házcsoport köteles, házcsoport-óvóhelyet létesíteni. A m. kir. Honv. Miniszter, azonnali hatállyal kötelezővé tette, hogy a város összefüggően beépített területén, minden házcsoportban, házcsoport óvóhelyet kell létesíteni, felszerelni és fenntartani. E célból, minden házcsoportban egy, vagy több olyan pincét kell kijelölni, amelyek alkalmasak arra hogy a házcsoportba tartozók átlagos létszámát, — befogadják.

— Sárka húsgyegyekre, tekintettel arra, hogy az aratási munkálatok már befejeződtek, további rendelkezésig ismét 15 dkg. hús lesz hetenként kiszolgáltató.

— **Karvezetői tanfolyam Mohács.** A Városi Gimnázium nyári csendjét szokatlan esemény zavarta meg augusztus 9—14 ig terjedő héten. A kongó folyosók énekszóitól visszhangzottak, a VIII. osztály padjait ezúttal nem vidám diákok, hanem komoly, tanulmánygőgő hölgyek és urak foglalták el: a vármegyei Népművelési Bizottság karnagyi tanfolyamának résztvevői. A hallgatóság tömör előadásokban mindent megkapott, amit jó karvezetőnek és képzett énekesnek tudnia kell. **Dr. Török Zoltán** énektanár és zeneszerző, számos népdal feldolgozója, a homofon és polifon zenéről és énekről, a karban való éneklés szabályairól adott elő, majd megfelelő gyakorlati példák kíséretében régi és újabb népdalaink jellemző sajátosságait mutatta be. **Förrei Miklós**, Zeneművészeti Főiskola tanára és az ország-szerte híres kamarakórus vezetője, az énektanítás és karvezetés legfőbb tudnivalóiba avatta be a résztvevőket. Az elméleti oktatás mellett a gyakorlatban nélkülözhetetlen tanácsokat is adott. **Dr. Molnár Imre**, a Zeneművészeti Főiskola énektanára, európai hírű énekművész, a helyes éneklés szabályait mutatta be, az ábécétől kezdve az énekművészet magas iskoláig. Megtanulták a jó lélekzetvételt, a hangot és jelentőségét, a helyes hangképzést, szép kiejtést és előadásmódot. **Molnár** professzor remek nagy művész, akinek csodálatos szépségű hangja és művészi előadása ejtette bamulatba a hallgatókat, hanem nagy tudós is, az eufonetikának, a jóhangzás tudományának megalkotója. Ilyen irányú kísérletek és vizsgálódások külföldön is folytak, de az ő eredményei a legpontosabbak, az ő rendszere a legököltebb, mert nem egy nyelv hargzót, hanem az összes képezhető hargzokat tárgyalja. Meglepető eredményeket ért el a professzor az egyes hallgatóknál gyakorlatilag, a helyes hang képzés és szép hangszin elővarázsolásában. A tanfolyamnak tizenkét vidéki és három mohácsi résztvevője volt. Kívülről két-három érdeklődő látogatott el egy-egy órára. Köszönet illeti **Kelenyi Junos** népművelési megbízott, mecsekaljai igazgatótanácsot a tanfolyam sikeres szervezéséért és az előadó urak megnyeréséért. Ez a tanfolyam nagy élmény volt a hallgatók számára.

TÁNCISKOLA

A KAT. LEGÉNYEGYLETBEN

szept. 5-én, vasárnap este 7 órakor

nyitó össztánccal

kezdődik MILASSIN táncnász vezetésével. — Tanórak: k e d d, p é n t e k e s t e .

— **Vendéglátó iparosok figyelmebe.** A közellátási miniszter a vendéglátó üzemekben folytatott játékok díjait rendeletben újból megállapította. Az érdekelt vendéglátóiparosok a díjszabást megtekinthetik az ipartestület irodájában.

— **A vásárló közönséget értesíti** a Baross szövetség, hogy a rőfőszerkedők üzleteiket továbbra is szombaton 2 órakor zárják szeptember 15 ig.

— **Megpofozták, gyujtogatott.** Majson, augusztus hó 15 én, éjjel 11 órakor tűz ütött ki **Mutschler Gáspár** földműves udvarán, mely tűz aztán átharapódzott a szomszédba is **Simon Ferencnek és Mundunác Jánosnak** az udvarára. Leégett két hatalmas búzaszalmakazal és egy alomsás, valamint egy takarmánykazal is. Az egyik udvarban a disznó is leégett s elpusztult a benne lévő negyvenkilenc kilós disznó is. Szerencsére a tüzet a lakosság még idejében eloltotta e így a felsorolt, mintegy három-ezer pengős káron felül, újabb kár nem keletkezett. Az azonnal megindított csendőri vizsgálat megállapította, hogy gyújtogatás történt s rövidesen elfogták a gyújtogatót is **Gerlach Mihály** majsi napszámos személyében. A gyújtogatás háttere igen érdekes és egyben szomorú is. — Ugyanis **Gerlach** a gyújtogatás előtt összetűzött a községi kocsmában **Mutschlerrel**, aki a beborozott és veszekedő napszámost háromszor nyakonverte. **Gerlachba** belészorult a bosszú és megfenyegette a gazdát. — Hazafelé azután beosont **Mutschler Gáspár** udvarába és annak hátsó részében felgyújtotta a kazal. Amint lángot vetett a kazal, elődalgott a tett színhelyéről, de felébredt benne a lelkiismeret és visszatért a tűzhöz s másodikkal kezdett a tűz ojtásához. **Gerlach** a csendőrségen beismerte tettét s most a pécsi ügyészségen várja a döntést további sorsáról.

— **Felhívás!** A beszolgáltatási kötelezettséget elrendelő rendelet megjelenése óta még előfordul, hogy egyes gazdák vásárlásra nem jogosult vevőnek adnak el a megengedetnél magasabb áron beszolgáltatás alá eső terményeket és termékeket. Míg ezzel egyrészt a fekete piac pártolásával büntetendő cselekményt követnek el, másrészt azonban saját érdeküknek is ártanak, annál is inkább, mivel idén a kukoricatermés gyengének ígérkezik s ennek következtében a kukoricában le nem adható pontegységeket más termény és termék beszolgáltatásával kell majd pótolni. Viszont a beszolgáltatási köteletség tekintetében a hatóság jóindulatát sem lehet addig várni, míg a fekete piacot a gazdaságszadalmi ily mértékben elősegíti.

OMNIA FILMSZÍNHÁZ

Augusztus hó 21—22—23

Legényvásár

Augusztus 24—25

Tábori színház

— **Anyakönyvi bejegyzések.** 1943. évi augusztus hó 13-tól augusztus hó 19 ig.

Születések: Balázs Ferenc, Molnár Lajos, Lipozsencsics Mária, Földváry Edit Mária Magdolna, Szeszán Mária Terézia, Maros Ilona, Bercsi Frigyes, Mohácsán Mátyás, Szerdahelyi Mária Katalin.

Házasságkötés: nem volt.
Halálozások: Breuer Pálné 54 éves, Somogyváracz Mátyásné 74 éves, Tatai Pál 60 éves, Haszner János 14 éves, Mayer Henrik 32 éves.

HIRDESSZEN a Mohácsi Hirlapban.

Felelősszerkesztő:
DR SZKLADÁNYI LÁSZLÓ
Laptulajdonos és kiadó:
FRIDRICH OSZKÁR

ELADÓ

Mohácson kisebbszerű polgári ház, 2 szoba, konyha, előszoba és egyéb mellékhelyiségekkel 32 000 P.

Sepsén 7 000 n ö l szántóföld, amelyben szőlő és erdő van, ölenként 6 P.

Baján a belvárosban 219 n ö l házhely, ölenként 150 P. — Szőlő városához közel 2 000 P.

Nagyatádon ház, 3 szoba, konyha, kamra és minden mellékhelyiséggel, a fürdő közelében 42 000 P.

Pécselt 50 000 P ö s háznak fele részé 18 000 P ért. — Ház, 2 szoba, konyha 22 000 P. — Ház Mátyás Flórián utcában 50 000 P.

— Új ház, adómentes 35 000 P. — Ház, új adómentes, 3 szoba, konyha, fürdőszoba 50 000 P. — Emeletes ház a Rákóczi uton 180 000 P. — Szőlő a Donátusnál, szép villaépülettel 35 000 P.

Molnár Károly

Földművelésügyi Miniszter által engedélyezett, forg. irodája.

PÉCS, Ferenciek utca 7. szám.

Jó bizonyítvánnyal magános nőt keres

szakácsnőnek

Allami Intézet. Horthy M. út 17.

Sekrestyést

keres a fogadalmi templom szeptember elseji beépéssel. Lehetőleg kispáros vagy önálló kisházas jelentkezzen a délelőtti órákban

a belvárosi plébánia irodájában.

Előírás szerinti 5 kg-os légoltalmi homokzsákok kaphatók:

Fridrich Oszkár könyvkereskedésében Mohács

Piaci árak: a szerdai heti piacon:

Buza	40.— P
Rozs	37.— P
Takarmányárpa	36.— P
Sörárpa	40.— P
Zab	40.— P
Morzsolts tengeri	23.50 P
Bab, fehér	80.— P

A honvédelmi minisztérium által engedélyezett légoltalmi fénycsökkentő

FEKETE LAMPION kapható

FRIDRICH OSZKÁR könyv és papírkereskedésében.

Földbérlet.

A mohács-belvárosi plébánia és kántor a városi oldalon fekvő 20 kat. holdat kitevő földjét a tagosítás befejezéséig bérbe adja. Érdeklődni lehet délelőttönként a belvárosi plébánia irodájában.

Egy jókarban levő Csepel **motorkerékpár** jó gumikkal eladó.

Molnár u. 6.

Üres ládák minden mennyiségben kaphatók **Keresztes Cukorkaüzlet.**

Egy jókarban levő **női kerékpár eladó.** Újtelep, Csele u. 4. szám alatt.

ELADÓ 700 □ ö l elsőrendű szántóföld

a réti dűlőben. Garai u 20.

ELADÓ 1 KUKORICAGÓRÉ Érdeklődni lehet: Zrínyi utca 31. szám alatt.

Rendes férfikerékpár egyik kerekére beszerelhető **bicikli-motor eladó.**

Farkas utca 4.

ELADÓ egy kis családi ház és 2000 n-öl erdő a Mocskosban. Cím a kiadóban.

BORT fehér és színesárut

minden mennyiségben a legmagasabb napi áron állandóan vásárolok. Must eladásokra előjegyzéseket elfogadok.

Bauer József bornagykereskedő Horthy Miklós út 27.

ELADÓ szabadkézből egy új nagy lakóház. Üzletnek is alkalmas.

Cím a kiadóhivatalban.

Különbejártú **bútorozott szoba** kiadó. Széchenyi-tér 13.

ALKALMI könyvelést, üzleti könyvek felfektetését, mérlegkészítést, gépirást jutányosan vállal

BEER MÓR Bérkocsi u. 5